

UAB Efektyvus šildymo centras direktorius Darius Jurgaitis
Nuotr. K. Pipiraitės

Kylančios šildymo kainos visus skatina veikti

Netrukus prasidėsiantis šildymo sezonas daugeiui Lietuvos gyventojų reiškia ir naujas šildymo kainas. Ne vienas šios akistatos laukia su nerimu. Dėl šios priežasties vis daugiau žmonių ieško alternatyvaus šildymo būdo. Tačiau nesklandumų šioje srityje apstu. Net ir patys architektai ar interjero kūrėjai dėl nežinojimo ar atsainaus požiūrio pridaro klaidų. Kaip to išvengti ir tinkamai pasirinkti šildymo būdą, kalbamės su UAB Efektyvus šildymo centras direktoriumi Dariumi Jurgaičiu.

Ar pastebėjote didesnę žmonių susidomėjimą alternatyviais šildymo būdais?

Pasaulyje brangsta naftos produktai, todėl kyla dujų kaina. Atitinkamai brangsta ir kitos energijos rūšys. Medienos pardavėjai taip pat teigia, kad kyla malkų vertė. Žinoma, visada atsiranda tokių, kurie urėdijoms nemoka oficialios medienos kainos, tad mažesniuose miesteliuose malkos kainuoja ne tiek kiek Vilniuje. Tačiau malkas kaip kuro rūšį naudoti nepatogu: reikia paruošti, atvežti, sandėliuoti, kiekvieną dieną kūrenti, valyti pelenus. Norint, kad malkos būtų tinkamos naudoti, jomis taip pat reikia rūpintis ne paskutinę dieną. Taigi tie, kurie turi daugiau laisvo laiko arba neturi kitos galimybės, bet ieško mažesnės kilovato (kW) kainos, renkasi malkas. Žmonės supratingi, jie mato, kad naftos kainos kinta, jos tiekimas priklauso ir nuo politikos, o malkų visada galima gauti: jei ne iš vieno, tai iš kito tiekėjo.

Sprendžiant iš į mus besikreipiančių žmonių galima teigti, kad jie susirūpino būsto šildymu. Manychiau, kad nežinomybė dėl ateities perspektyvų daugelį skatina vėl imtis alternatyvaus šildymo būdo. Anksčiau kūrendavo dujomis ar skystuoju kuru, o šiandien vėl perka kietojo kuro katilą. Kaip pavyzdį galiu pateikti pasiturinčių, bet jau pagyvenusių žmonių istoriją. Jų didelis, 500 m², namas ir baseinas buvo šildomi skystuoju kuru. Per metus šildymui jie išleisdavo apie 12 tūkst. litų. Žmonės pradėjo skaičiuoti, kad geriau turėti alternatyvų kietojo kuro katilą ir už 1 kW mokėti ne daugiau kaip 20, o septynis centus.

Ar įmanoma apskaičiuoti, per kiek laiko atsiperka šildymo būdo keitimas?

Visi skaičiuoja labai skirtingai: vieni skaičiuoja tik malkų kainą, kiti įvertina ir katilinės kainą, tretį galvoja apie malkų sandėliavimą, tada prisideda ir pastogės, atvežimo bei kasdienio nešimo kaina.

Jeigu išvykus tenka užsibūti, kyla rūpestis ir nesaugumo jausmas dėl namuose nuolat degančios ugnies (ypač jei šeimoje yra vaikų) – visa tai taip pat turi savo kainą, tik ji skirtingai vertinama.

Su kokiomis pagrindinėmis problemomis susiduria sumaniusieji imtis alternatyvaus šildymo būdo?

Nesvarbu, ar kūrenama granulėmis, ar kietuoju kuru naudojant akumuliacinę talpyklą, ar šildoma prijungtomis saulės baterijomis, sistemai automatizuoti ir patogiai naudoti reikia tinkamos katilinės. Prieš dešimt metų katilinės būdavo normalaus dydžio, 10–15 m², jose buvo galima įrengti bet kokio kuro katilą. Buvo metas, kai žmonės ruošdamiesi juodai dienai pasistatydavo trijų, o kartais net ir keturių rūšių katilus: elektrinį, dujinį, skystojo ir kietojo kuro. Tokių buvo, nors, be abejo, nedaug. Pradėjus augti statybų įkainiams, būsto kvadratinio metro kaina įspūdingai išaugo, tad imta taupyti ir mažinant katilines. Šiandien daugumoje projektų numatytos vidutiniškai 4 m² katilinės. Jos iš esmės pritaikytos naudoti tik dujas ar skystąjį kurą. Pasirinkusiesiems kietąjį kurą tokios katilinės nepatogios: mažame plote, kūrenant malkomis, sudėtinga net atidaryti katilo dureles, o juk reikia ir malkas į jį sudėti, o jeigu nepatogu prieiti prie katilo, ką ir kalbėti apie galimybę patogiai jį išvalyti.

Žmonės atprato daryti individualų namo šiluminį projektą. O čia jau didelė bėda. Ar rasite namą, pastatytą be architekto? Dabar tokių namų beveik nėra, tačiau architektai daro vieną klaidą – nesuplanuoja normalios katilinės, neišsiaiškina, kurią kuro rūšį geriausia pasirinkti. Gal iš įpročio manoma, kad visi naudos dujas?

Nežinia, ar per mažai suteikiama informacijos, ar patys architektai neišmano šių reikalų. O vėliau montuotojams itin sudėtinga išspręsti šią problemą. Jei nėra galimybės prijungti dujas, tenka šildyti kietuoju kuru, ir, be abejo, dėl to kyla nepatogumų. Tarkime, žmogui dažnai tenka išvykti, ir jis negali skirti daug laiko pačiam kūreni-

mo procesui, tačiau nenori, kad nukentėtų gėlės, kad reikėtų anksti ryte nešti malkų, pagaliau nori kovoti su klimato atšilimu ir naudoti atsinaujinančios energijos šaltinius. Jis galėtų pasistatyti saulės baterijų, bet kaip tai padaryti, kai katilinė keturių kvadratinė metrų? Gerai, kad tendencingai pradėjo gerėti kaminų sistemos, nes dažnai tekdavo girdėti nusiskundimų, kad suprojektuojami kaminai, kurių dūmtraukiai neatitinka namo kvadratūrai reikiamo šiluminio galinumo. Kitaip tariant, anga maža, katilas galingas, paprasčiausiai neužtenka to skerspjuvio dūmams ištraukti. Tokiais atvejais atsiranda daug problemų, katilai blogai dega.

Įsirengiant kietojo kuro katilinę iki 50 kW nereikia jokio specialaus pažymėjimo, galima ją įrengti ūkio būdu. Nuo to vėl prasideda dauguma klaidų. Architektas pirmiausia turėtų nukreipti užsakovą į projektuotojus. Nors gaila, kad dabar nėra daug montavimo įmonių, gana kvalifikuotai vertinančių teorines prielaidas, turinčių praktikos ir galinčių viską atlikti nuo pradžios iki galo. Didesnė tikimybė, kad salonai turės tokio lygio specialistus, kurie nedarys paprasčiausių klaidų. Šiandien dažnai žmonės patys išsirenka įrenginius salonuose ar prekybos centruose, bet juos neretai nekokybiškai sumontuoja.

Kaip manote, kas lemia tai, kad architektai nesikreipia į šildymo specialistus?

Architektai, o ypač interjero dizaineriai, pabrėžia kitas vertybes. Gal kai ką pamiršę, gal ne viską žinodami. Dažnai padaroma daug klaidų projektuojant kaminus. Tarkime, suplanuojama kietojo kuro katilinė ir padaromos tik dvi angos: kaminiui ir ventilacijai, nes to reikalauja normos. O į tai, kad bet kurio kietojo kuro katilo apačioje reikia grotelių, jog į patalpą patektų gaivaus oro, neatsižvelgiama. Kitaip nebus galima išgauti katilo naudingumo koeficiento, apskaičiuoto gamintojo. Vėliau atvažiuoja nepatenkintas klientas ir skundžiasi, kad instrukcijoje rašoma, jog katilas turi degti aštuonias valandas, o dega tik keturias ir dar visas apsineša suodžiais.

Ką tokiu atveju siūlytumėte daryti?

Tokiu atveju kaltė dažniausiai verčiama pardavėjams. Kas parduoda, tas ir atsakingas. Net dėl garantinio remonto visi dažniausiai kreipiasi ne į katilą montavusią įmonę, o į atstovą arba pardavėją. Atvykę pas klientą dažniausiai pamatome, kad katilas sumontuotas netinkamai, nesilaikyta reikiamų atstumų, nepatenka oro, kamino skersmuo mažas, tad natūralu, kad katilas nepasiekia galingumo, kurį galėtų pasiekti.

Dažnai pasitaiko, kad montavimo darbus atlieka meistrai, turintys patentus arba visai be jokios sutarties. Todėl vienintelis ramstis tokiems užsakovams lieka pardavėjas. Panašių atvejų būta ne vieno, todėl geriau tokiam klientui pakeisti gaminį ar grąžinti pinigus nei kovoti su padariniais. Labai gaila, bet teisinė sistema vartotojų teisių neapgina, ji labai šališkai į juos žiūri.

Žmogus turėtų kreiptis į projektuotojus arba tinkamai kvalifikuotus specialistus, galinčius prisiimti atsakomybę. Dabar nėra prisiimančių atsakomybę už namo sistemą. Tarsi turėtų būti atsakingas montuotojas, kaip ir atestuota įmonė, savo atestatu įsipareigojanti teikti garantiją: slepiamiesiems darbams – dešimties metų, neslepiamiesiems – penkerių. O jei sumontuoja darbuotojas, turintis

patentą? Daugelis privačiojo sektoriaus namų pastatyti bendradarbiaujant su patentininkais, taigi – be jokių garantijų.

Jei architektai projektuotų normalaus ploto katilines, kuriose būtų galima taikyti universalias kuro rūšis, ne vien tik dujas, tada atsirastų galimybė žmogui laisviau pasirinkti jam tinkamą gaminį. Žmonių poreikiai labai skirtingi: vieniems priimtinesnis skystasis, kitiems – kietasis kuras, elektra, šildymo siurblys, gal saulės energija. Pas prekybininkus žmogus turi ateiti jau gavęs tam tikros informacijos, geriausia, kad jis turėtų šiluminį projektą.

Kaip manote, kuris šildymo būdas turi daugiausia perspektyvų?

Vis dėlto energija brangsta, žmonės ieško mažiausios kilovato kainos – nesvarbu, ar tai būtų turtingas, ar vidutines pajamas gaunantis asmuo. Yra žmonių, ieškančių eksploataavimo patogumo, kurį būtų galima išgauti derinant kelias kuro rūšis: kaip pigiausią – kietąjį kurą, kaip patogiausią – elektra, kaip ekologiškiausią – saulę. Visas šias kuro rūšis galima sujungti į vieną sistemą ir visiškai automatizuotai tiekti į šildymo prietaisus per akumuliacinę talpyklą. Tokiu atveju pats vartotojas pasirinktų norimą kuro rūšį – ir kaina būtų gerokai mažesnė nei šildymo siurblio.

Ačiū už pokalbį.

Ieva Siminonytė-Putriuvienė

UAB Efektyvus šildymo centras
Vilniaus g. 20, LT-76257 Šiauliai, tel. (8 41) 399 920, faks. (8 41) 421 729,
el. paštas info@viadrus.lt,

Jasinskio g. 17, LT-01111 Vilnius, tel. / faks. (8 5) 278 8414,
svetainė www.viadrus.lt